

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 232. JERSEY CITY AND NEW YORK.

THURSDAY, DECEMBER 7, 1995.

CENTS 75 ЦЕНТИВ

ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК

ЧЕТВЕР, 7-ГО ГРУДНЯ 1995 Р.

Ч. 232. РІК CII.

Громадяни України можуть голосувати в ЗСА

Вашингтон (Амбасада України). — Згідно з законом України про вибори народних депутатів України та постанови Верховної Ради України, 10-го грудня 1995 року проведуть вибори народних депутатів України. У зв'язку з цим в амбасаді України в ЗСА, а також в генеральних консульствах України в Нью-Йорку та Чикаго утворено дільничні виборчі комісії.

Громадяни України, які знаходяться в ЗСА і які згідно з законами України мають виборче право, можуть ознайомитися зі списком кандидатів на народні депутати та їх передвиборчими

програмами, а також взяти участь у голосуванні в приміщеннях виборчих дільниць під такими адресами: Embassy of Ukraine, 3350 M Street N.W., Washington, D.C. 20007, tel.: (202) 333-0606; Consulate General of Ukraine in Chicago, 10 E. Huron Street, Chicago, IL 60611, tel.: (312) 642-4388; Consulate General of Ukraine in New York, 240 E. 49 Street, New York, N.Y. 10017, tel.: (212) 371-5690.

Час для голосування встановлено від 7-ої години до 8-ої год. ввечора за місцевим часом. При голосуванні виборці повинні мати при собі паспорт громадянина України.

О. Колінько пропонує зміни до закону про вибори

Львів (Р.Р.). — Тут 30-го листопада відбулася пресова конференція представника Комісії Верховної Ради з питань боротьби зі злочинністю Анатолія Змрка, за словами якого «останні події свідчать, що державою керують мафіозні клани, які розвивають Україну».

Верховна Рада попередньою схвалення «указом на нерівність у суспільстві, ухвалення недоторканості депутатів», звачення А. Змрка, і через те до влади на всіх

рівнях проникли злочинці. Присутня на пресовій конференції кандидат на депутата Ольга Колінько запропонувала внести зміни до закону про вибори, де передбачено заборону публікувати у засобах масової інформації негативну інформацію про кандидата на депутата. Вона також побила львівським виборцям довести до кінця справу про незаконну адаптацію дітей. За її словами, ця справа перебуває під твердим контролем Генеральної прокуратури.

На Волині знайдено мідь

Київ (Р.Р.). — Тут минулої тижня газета «Київські Ведомості» повідомила, що в одному з північних районів Волині знайдено великі поклади мідних руд.

На глибини 200-700 метрів геологи зафіксували щільні горизонти мідної руди, потужністю від 4 до 21 метра. Фактичн вважають, що там є не менше, ніж 28 млн. тонн руди, у якій міститься від 0,5 до 4,5 відсотка міді. В руді є також золоті, срібло, платина, ванадій та інші цінні речовини.

Відкриття цього родовища є дуже важливим для України, яка сьогодні купує

мідь у Росії та Казахстані за тверду валюту.

До державного комітету геології уже звернулися деякі фірми із ЗСА, Австралії, Канади і Південно-Африканської Республіки, які пропонують свої інвестиції.

Голова Волинської державної адміністрації Борис Клименко обговорив це питання з віцепрем'єр-міністром Анатолієм Кінахом. До Кабінету Міністрів скеровано клопотання про дозвіл на підключення інвесторів і на випробування перспективних ділянок площею 32 квадратних кілометрів. На думку фактичн, знайденої міді вистачить на 100 років.

Пресове Бюро УНС в Києві працює справно

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Коли читачі «Свободи» слідкували уважно за звітними про спеціальні наради Головного Уряду УНС, то напевно не уявляли їхньої уваги звітання про бюро УНС у Києві та ряд похвальних слів від тих членів ГУ, що там побували при оцінці, чи другий нагоди. Тому саме тепер додати про це бюро дещо більше інформації від того члена редакції «Українського Тижневика», що там найдовше перебував.

М. Коломійчук.

Але зробити справжнє інтерв'ю — дещо ми знали, дещо прибувало, а бюро існує вже п'ятий рік, як не помилюся, правда?

— Так. Пресове бюро засновано в Києві у 1990 році на основі рішення Конвенції УНС. В жовтні 1990 року перебувала в Києві делегація УНС та 2-му Конгресу Руху в особах президента Улени Дячука, секретаря Володимира Сохана, члена ГУ Свєтлана Іваніша і члена ГУ та редакторів «Українського Тижневика» Роми Галзевич і тоді пороблено конкретні плани для відкриття Пресового Бюро, та обговорено його працю із представниками Міністерства Закордонних Справ. Після того сконкретизування цілі бюро мене

відраджено до Києва в січні 1991 року. Спершу я жила у готелі «Дніпро», а після п'яти місяців праці з готельної кімнати знайдено приміщення на бюро і на житло. Щобно в травні цього року УНС/Соз купис механізм, що служить на бюро, а друге на житло, бо ж наші кореспонденти чергують тут від першого року праці. Але мушу з гордістю сказати, що наше Пресове Бюро було першим чужоземним в Києві, а в першому акредитованому кореспондентом із ЗСА.

— Це напевно було цікавим і ти нею не переживала.

— Ці перші місяці праці закінчилися справді незбутими. Та ж тоді припав час перевороту, кривавих подій в Лівті, а ще до того поїздка до Риму і поворот із трансформальним почотом Патріарха Кардинала Івана Любичинського, та багато інших подій. Я щаслива, що могла це все пережити в Києві і понавати інформації про всі події, з нашого бюро у Джерзі Сіті.

— Застесь, що від часу існування Пресового Бюро тобі припав найдовший час перебування в Києві.

— Так воно було. Але через ті п'ять років ми посекретизували цілі бюро мене

Над проектом конституції працюватиме нова група

Київ (Р.Р.). — Тут 23-го листопада на засіданні Конституційної комісії ухвалено рішення, що над проектом конституції має працювати нова група експертів. До неї увійдуть чотири представники від Президента і чотири — від Верховної Ради. Ще дві особи представлятимуть судову гілку влади.

Від Верховної Ради до нової групи увійшли: Володимир Стретович, кандидат юридичних наук, член групи «Аграрники України»; Володимир Буткевич, доктор юридичних наук, член депутатської групи «Центр»; Сергій Гвирич, кандидат історичних наук, член депутатської фракції «Комуністи України за соціальну спра-

ведливість і народовладдя»; Іван Засич, економіст-математик, член фракції Народного Руху України. Імена інших членів групи поки що не подаю.

Нова група мала до 6-го грудня зібрати усі пропозиції щодо проекту конституції та розпочати працю. Про це повідомив на засіданні Ради регіонів при Президентові України 30-го листопада заступник голови Адміністрації Президента Леонід Підпалов. За його словами, до проекту конституції має бути внесено механізм формування сенату — вищої палати парламенту.

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз (Закінчення на стор. 3)

Б. Сушинського обрано академіком

Київ (Р.Р.). — Відомого українського письменника, голову правління одеського відділу Спілки Письменників України Богдана Сушинського обрано дійсним членом Міжнародної академії наук, освіти, індустрії та мистецтв при ЮНЕСКО.

Серед членів цієї академії є колишній президент ЗСА Джордж Буш, лауреат Нобелівської премії з фізики Арно Пензіас, письменник Чингіз Айтматов, ректор Московської академії економіки і права Юрій Свєшніков. Обрання Б. Сушинського академіком свідчить про визнання його заслуг у розвитку сучасної літератури.

Б. Сушинський написав кілька історичних романів, зокрема, «На вістрі меча», «Французький похід», «Вогнища Флямандії», «Шлях Воляна» та цикл романів «Чорний леґіон», у якому незвично інтерпретують події світової історії XVII-XVIII ст.

Міжнародна академія наук, освіти, індустрії та мистецтв при ЮНЕСКО ухвалила рішення про заснування свого пісенноукраїнського регіонального відділу з осідком в Одесі. Президентом цього відділу обрано академіка Богдана Сушинського. Про це повідомив та ж газета «Література України» ч. 43 за 1995 рік.

Спілка Письменників України поповнилась новими членами

Київ (Р.Р.). — Як повідомляла газета «Література України» ч. 43 з 23-го листопада 1995 року, члени Президії Ради Спілки Письменників України напередодні Конгресу Української Інтелігенції провели чергове засідання, на якому прийняли до СПУ нових членів, а саме: поета, публіциста, перекладача Володимира Іваніша, Київ; поета Олесь Діка,

Львів; поета, перекладача Ігора Кручича, Київ; поету Надію Мориквас, Львів; прозаїка Володимира Зайду, Харків; поету Валентину Давиденко, Київ; перекладача Ігора Лебедінського, Київ; поету Людмилу Лівіт, Чернівці; поета, прозаїка-гумориста, перекладача Павла Стороженка, Полтава; поета Анатолія Кривоша, Рівне; поета Олексія Азуква, Харків; прозаїка, публіциста Геннадія Бурнашова, Івано-Франківське; поета Василя Франківського, Крим; поета, перекладача Василя Шевченка, Херсон; прозаїка Любов Колесника, ЗСА; прозаїка Маріо Гарсевіча (Білока) із ЗСА; прозаїка Улєну Любичин (Старосольського) із ЗСА; поета, прозаїка Шаміля Алідинова, Крим.

Письменника Юрія Мушкетика обрано академіком Академії Ориґінальних Ідей. Як зазначив президент Української Академії Ориґінальних Ідей В. Шепє, цього високого звання письменника удостоєно «за визначні досягнення в українській літературі, зокрема за відтворення життя і боротьби українського народу в XVII столітті».

На Президії Ради СПУ виступили представники юридичної фірми «Варламов, Кравченко і партнери», від імені якої запропонували письменникам послуги у захисті їхніх авторських прав. Вирішено спільно з цією фірмою закласти шовкієвську премію за найкращу критичну статтю, опубліковану в «Літературній Україні». Також вирішено підготувати до письменників з'їзду мартіролог українських письменників — жертв тоталітарної системи рідних країн. Пляні цього видання представив письменник Олександр Мусенко.

В Грозному вибухла бомба

Грозний, Чечня. — У понеділок, 4-го грудня, у столиці Чечні, Грозному, перед будинком головної квартири російської адміністрації стався сильний бомбовий вибух, жертвами якого стали 10 осіб, а поранено 60 інших. Вибух, навантажена вибуховою речовиною автомашина, стався у центрі міста перед згаданим будинком і

мав фатальні наслідки, згідно з повідомленням офіційного російського пресового агентства Ітар-Тасс.

Росією підтримувані терористичні чеченські уряди повідомляють, що це діло рук «кількох збунтованих екстремістів» які намагаються застрашити чеченців перед голосуванням, що його призначено на 17-го грудня.

В. Мусіяка розраховує на незалежність у своїх діях

Київ (Р.Р.). — Тут 29-го листопада відбулася пресова конференція постійного представника Президента у Верховній Раді України Віктора Мусіяки.

У розмові з журналістами В. Мусіяка зауважив, що логічно було б визначити коло його обов'язків не указом Президента, а спеціальним законом. На його думку, введення посту представника Президента вимагає певних змін і в правилих Верховної Ради. Тільки після того він зможе відмовитися від своїх депутатських уповноважень.

На запитання щодо його обов'язків, Мусіяка сказав, що буде ставити білу на всіх законодавчих актах, які надходять від Адміністрації Президента, оскільки йому не раз було дуже прикро, коли на розгляд парламенту

«поступали юридично недосконалі документи».

До речі, В. Мусіяка закінчив Харківський юридичний інститут і є кандидатом юридичних наук та членом Комісії Верховної Ради з питань правової політики та судово-правової реформи. Наляжить до парламентарної фракції реформістів.

Мусіяка вірить, що погляди Президента і його власні переважно співпадають. А поки що він формує свою службу із трьох груп. Одна з них аналізує документи, друга — удосконалює їх, третя — відновлює за зв'язки з усіма структурами виконавчої влади. Своєю головним завданням Мусіяка вважає створення у Верховній Раді такої атмосфери, яка сприяла б прийняттю нормативних актів, ініційованих виконавчою владою.

ЗСА вийдуть з організації розвитку промисловості

Відень, Австрія. — Дипломат Джан Річ, керівник американської делегації на щорічній конференції Організації ООН в питаннях розвитку промисловості, проголосив, що 31-го грудня 1996 року З'їднанні Стейти Америки перестануть бути членами цієї організації.

Спостерігаючи готяться в тому, що цей крок Вашингтону поставити Організацію розвитку промисловості на межі фінансової кризи. Тепер ЗСА беруть на себе чергову частину її річного бюджету. В цьому році вони внесли в її касу 31 млн. дол.

Американські представники вже давно нарікали на

бюрократичні структури і недостатню ефективність цієї організації, метою якої є фінансувати і контролювати промисловий розвиток країн «третього світу».

Дж. Річ підкреслює, що джерелом економічного розвитку є не держава без допомоги і опіки, а приватний сектор, бо він завжди змушений бути відповідальним за справу, а тому винахідливим, ініціативним.

Представники Організації в питаннях розвитку промисловості повідомляють, що після відходу американців персонал організації, який становить 950 працівників, буде зменшено на 230 осіб.

Генеральним секретарем НАТО обрано Г. Соляну

Брюссель, Бельгія. — Міністра закордонних справ Іспанії Гавієра Соланья офіційно обрано генеральним секретарем НАТО. Під час з'їзду членів Рад НАТО, що нездовго розпочався, її голова Ерік Делор повідомив, що щодо кандидатури Г. Соляни досягнуто домовленості між усіма 16 країнами — членами Північно-атлантичного оборонного союзу.

Подякувавши учасникам

сесії, Г. Соляня заперив, що докладає усіх сил, щоб НАТО «гідно прийняв виклики нових часів, активно сприяв побудові безпечної, стабільної і незалежної Європи».

Називаючи західний військово-політичний союз «нарешті камінем спільної безпеки в Європі», Г. Соляня підкреслює, що ролі союзу буде далі зростати, оскільки «тепер визначається контури архітектури європейської безпеки».

В Україні

Міліціанти і митники торгували окраденими автомашинами

ЗАКАРПАТТЯ. — Тут затримано групу пидприємців, які підприємих документи і продавали авто в інших областях під виглядом привезених із закордону. До групи ввійшли працівники державної автоінспекції та чолської митниці.

Б. Хмельницького знають і в Японії

КИЇВ. — Газета «Київська Правда» з 30-го листопада повідомила, що в Токійському університеті відбулася наукова конференція українців в Японії на тему «Богдан Хмельницький і його ролі у становленні української незалежності держави». Конференція була присвячена 400-річчю з дня народження гетьмана.

Нове видання має назву «Це — Україна»

КИЇВ. — Над книгою «Це — Україна» працювали 50 факхівців, які готували тематичні розділи, і десятки фотографів, які і 800 світлих виготовили справжню епопею та представили Україну так, як вона того варта.

Центр Європи у Києві

КИЇВ. — Хоча й не географічний центр, Центр інформації та документації Раді Європи діє в столиці України. Його мета — сприяти зміцненню демократичної системи та інтеграції України в європейське співтовариство. Усім бажаним центри надає потрібні інформації поки що лише англійською і французькою мовами.

Україна торгуватиме без посередників

КИЇВ. — З наступного року український Уряд не укладатиме торговельних угод з державами СНД про доставку

конкретних товарів чи здійснення тих або тих послуг. Цим займатимуться відтепер самі підприємства без урядової посередництва. Про це повідомив заступник міністра зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі Андрій Гончарук. Він пояснив, що Уряд займатиметься лише створенням відпівдальної договірно-правної бази, тобто визначити тільки загальну стратегію зовнішньо-економічних зв'язків, втручаючись у конкретні контракти лише у виняткових випадках.

Флоту дістат

КРИМ. — З 1-го грудня розпочалася передача кримської військово-морської бази Чорноморської флотії Військово-Морським силам України. Майже 180 об'єктів різного призначення буде передано Україні, в тому числі військова гарнізон у Дунаївську та Керчі з ракетними, морськими, десантними полігонами, льотним, судномоментним заводом, а також арсенал зброї «Мала фортеця». Водночас осічне покликання до Чорноморської флотії буде виключено із громадян Росії. Восени цього року з Чорноморської флотії звільнено останніх 4,500 моряків, призначених в Україну.

В АМЕРИЦІ У СВІТІ

АМЕРИКАНСЬКА МЕДИЧНА АСОЦІАЦІЯ тому вісім тижнів підтримує пляни спікера Палати Репрезентативів Нюта Гінгріша щодо федеральної медичної забезпеченості програми для громадян пенсійного віку так званого Медікей. Оліане у понеділок, 4-го грудня, керівництвом згаданої спілки висловлюючи свої турботи щодо пропозицій републіканців, які стейтій медичній забезпеченості програм для громадян пенсійного віку, що носить назву Медікей. Вони ухваляють, що Конгрес все ж таки повинен зберегти урядову заповуку медичного забезпечення для громадян низько-заробіткової категорії.

У ПОНЕДІЛОК, 4-ГО ГРУДНЯ, невелика група місцевих лікарів у Енн Арбор, Мічиган, запропонувала д-рові Джейкові Кеоркізові дати організовану допомогу в його намагаючись легалізувати медичну допомогу при самовбивстві невеличкому хворим осіб. Д-р Вілліам Кімбро, речник згаданої групи лікарів, які називають своє угруповання «Милосердя лікарів» повідомив, що вони запропонували 10 напередмі правил, які представляють основи лікарської допомоги у таких випадках. Ці правила найперше пропонують систему, де група обраних лікарів розглядає будь-яке прохання компетентної дорослої людини, яка звернується за лікарською допомогою у самогубстві.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Пакістану Беназір Бутто відвідала єгипетську амбасад у Ісмаїїабад. Як відомо, недавно там єгипетські фундаменталісти здійснили терористичну акцію, у висліді якої загинуло 17 і поранено 60 осіб. Над усіма мусульманськими державами тяжіє небезпека тероризму, однак в його розповсюдженні найбільше винес Зав'яз — сказала Б. Бутто. Вона пояснила, що з початком холодної війни терористичну діяльність фінансували західні держави, використовуючи бойовиків у боротьбі проти Свєтського Союзу, а тепер коли терористи вже не потрібні, вони продовжують діяти проти нас. Не звачаючи на активні акції пакістанської влади, на території країни все ще знаходяться понад 2,000 членів різних груп, які раніше воювали зі сєвєтами в Афганістані.

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1995 року закінчується 22-го грудня. Тому аплікації нових членів приймає Головна Канцелярія тільки до 22-го грудня 1995 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та виставити аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 22-го грудня 1995 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

СВобода **SVOBODA**
Українська щоденна газета

FOUNDED 1893

Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 30 Montgomerie Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNIA: (201) 451-2200

Передплата на рік \$100.00, на півроку \$60.00. Для членів УНСОЮзу \$75.00 щорічно, на півроку \$40. За кожну зміну адреси \$1.00.

Чеки "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підлягають авторам, не можуть відовідати поглядам редакції. Редакція зберігає собі право в потрібі виправити і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Смилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Микола Руденко

ЯК НАМ ДАЛІ ДІЯТИ?

I

В часи становлення молодого держави кожні місяці рясніли на події. Таким вийшов і листопад. Та, мабуть, найгоголівішою подією місяця був Конгрес української інтелігенції. Це ж абстрактна істина: немає інтелігенції — немає нації. Саме тому й народилася незалежна Україна, що український народ впродовж історії виступав національною інтелігенцією. І протилежний приклад: тільки тому Білорусь фактично втратила незалежність, що білоруський народ так і не зміг вивести на авансцену історії значну кількість патріотичної інтелігенції.

Досить мовити так: я набивався в брешневський концтаборі білоруських політв'язнів, що допомагали гітлерівцям, але ж не бачив доповіді до політв'язнів-дисидентів чи, скажімо, бійця БПА — на зразок нашої УПА. Зате українських політв'язнів (так само як і білорусів) поставили, що боролися за визволення України) завжди було найбільше. Уже в ті роки можна було передбачити: доля Білорусі не буде схожою на долю України.

Але істотним недоліком нашої інтелігенції, мабуть, є надмірна довірливість, простакуватість. Здебільшого ми є інтелігентами в першому покладі — тобто селянські діти. А селяни самі горять те, що думає, і до чужих слів ставляться так само: кожне слово, особливо друковане, розуміє в його первісному значенні, без підтекстів і сфемізмів. Росіяни в цьому розумінні володіють незмірно більшим досвідом. Це ж зрозуміло: вони вже роки 400 (а не тисячу, як свідчать їхні історичні) мають свою державу. Отож росіяни дуже легко на перекриті: у переважній більшості вони голосували за незалежну Україну, бо мали намір перетворити її на свою власну державу — тобто Україну без українців.

Так воно й сталося, що в незалежній Україні, рвеном до побачення протестів, національний комфорт настановили меншини. Та ще такої меншини, яка навіть не

володіє справжньою культурною автономією. Походять вулицями Києва — чи багато їм побачити українських книг? Одиничі в морі російськомовної макулатури. Зайдіть на пошту, в крамницю, довідкове бюро — чи з вами розмовляють українською мовою? Добре, коли вас хоч вислухають і зрозуміють. А трапляється й таке, коли вам кажуть:

— Не поїмаю, говоріте по-руськи.

Таке ж мною нещодавно сталося в шкільній класі. Я на це зарагувався відповідно — звернувся з листом до "Вісничого Києва". І тут мене нагайно підтримав Організаційний комітет Конгресу української інтелігенції, що перетворився на постійно діючий орган. Заявка комітету коротка, але доволі виразна — наведу її повністю, аби читачі відчували дух і дію конгресу:

"У газеті "Вісничий Київ" від 23-го листопада 1995 року надруковано листа відомого громадського діяча, письменника, лауреата державної премії ім. Т. Шевченка Миколи Руденка "Образили і навіть не вибачились". Мова в ньому йде не лише про безсердечний образ колишнього фронтовика, борця за вільну Україну, в'язня ГУЛАгу.

Ми бачимо проблему ширше: у неповазі наших державних чиновників, од верхів до низів, до української мови, до української культури, до української людини в незалежній Україні. Ми вимагаємо не вибачення перед письменником М. Руденком, а джиртя рішучих адміністративних заходів, у науку для інших, для чиновника, що грубо погубив етнічні норми людської співжиття, знехтувавши законами держави України, вимагаємо неухильного виконання закону України про державну мову. Прапирів державної установи в Україні не має права не знати української мови, а тим більше — спекулювати своїм незнанням державної мови перед людьми України.

За дорученням оргкомітету голова Конгресу української інтелігенції І. Дряч.

23-го листопада 1995 року".

Цілком можливо, що це вилідає нескромно з мого боку — наводити документ про самого себе. Але ж я розумію, що справа тут не в моїй скромності чи нескромній особі — йдеться про державу України та про те, хто він і що він являє собою — Конгрес української інтелігенції. Тут абстрактні слівеса на тему русифікації України, потрібна конкретна, поперенна, персональна боротьба з шовіністами. Саме цю не легку справу і покликаний змагатися Конгрес української інтелігенції. І це знамено, що його очолює Іван Дряч — письменник, котрий чи не найбільше зробив, аби Україна здобула незалежність. Адже ж він не Павличко виплекав Рух, а Рух очолює незалежне державотворення в Україні. Поважимо ж Дряча та його мушкетерів колегам здоров'я і успіхів.

Далі, мабуть, належить не перелічувати події, а писати про те, що найбільше вразило в листопаді 1995 року й саме тому запам'яталося. Як на мене, до таких подій слід віднести конфронтацію на сесії Верховної Ради, де комуношівністи провадили притягнуті на аркані України до Міжпарламентарної асамблеї СНД, "Читач "Свободи" не могли не помітити, що Україна сьогодні братерства не стільки з Москвою, як з Вашингтоном, Лондоном, Бонном тощо — й обличчя обернуло не на північний схід, а на захід. Але Москва вдається до скільки хитрощів, щоб повернути Україну до четирьохногого упряжжя — Росія, Україна, Білорусь, Казахстан. Для цього чимдаль застосовується все більше й більше політичних приваб, аби спіймати багату вітачку, яка так довго годувала Москву. Остання за часом припадає — Міжпарламентарна асамблея, вступити до якої на правах постійного члена України не поспішало. Тоді й спробовано в Верховній Раді механізм комуношівної більшості. Це так добре видно: комуністи й російські шовіністи — заведе не сто-

відсотково ті ж самі люди. Отож одного дня в стінах Верховної Ради переможно зазвучала російська мова. Здавалося, ось-ось Україна потрапить у московську пастку, як це сталося з Білоруссю. Та все ж атака була відбита — українські парламентарі-патріоти віддали до перевірочного маневру: відмовилися від реєстрації, а не відразу ж розселили кворум. Розлючений айнар Марченко гортани на всю Україну: "Наконі Рух показав свої зверхній оскаль!" Як мовиться, з хворої голови на здорову.

Далі сталося таке: заступник голови Верховної Ради Олександр Ткаченко гарчачо збіг з трибуну й, накинувшись на телерапорт, почав видирати з нього камеру. А коли це не вдалося, загнун і гудимий — як його тезка Олександр Матрозов загнун амбразуру вогневого доту. Створилися купа, в якій люди шарпали одне одного за барки. У когось з'явився кров і потрапив Ткаченко на сорочку. Тоді Ткаченко повернувся на трибуну й почав хитуватися тилком, що він пролив кров за перемогу комунізму. Насправді ж він пролив поруху закон про свободу інформації — і це був його єдиний "погін". Та можна не сумніватися: йому й це минеться так само, як минулося при вилізанні 70-ти мліт. дол. із державної скарбниці.

Так сьогодні діє парламент в Україні — і через те ми покладаємо наші надії не стільки на нього, як на Президента Л. Кучму та прем'єра С. Марчука. На наше щастя, вони діють дружно і послідовно: не відмовляючи від співпраці з Москвою, ведуть Україну на Захід. Кучма являє іронічно зауважжя: "Чому воно так: усі поспішають до НАТО, але ніхто не кличуться до Ташкентського військового союзу?" Від Кучми нерідко можна почути жарти й понавісти висловлювання на цьому — він недолучаючи визначився як діяч прозахідного, антикомуністичного напрямку. Те ж саме можна сказати про С. Марчука.

(Закінчення буде)

Роман Кухар

На сторожі богослужбово-пісенної культури

Проф. Мирон Федорів, наш видатний музиколог, першорядний знавець української церковної музики, провів на поді запису та збереження богослужбових співів різної Церкви в Україні гілку повну роботу, дещо поспішно для наукового складу Музичної Академії.

Тількищо, в дев'ятдесяти роках з'явився у його власноручних нотних записках та музичному укладі низка збірників церковних пісень: "Церковні пісні", ОО. Васильяні, Львів (1990), у тому ж В-ні "Різдвяні пісні" (1990), "Частини до Служби Божої" (1991), "Церковні молебні пісні до Матері Божої" (1995).

Того року документальну працю вченого музики, відданого повністю нашому церковному обрядові, важко переорієнтувати, зважаючи на всі оті безповоротні втрати, які понесла наша Церква в кожному періоді її вікового існування впродовж усієї історії українського народу саме через недостатню послідовності записів скарбів нашої церковно-музичної культури. Незважаючи на те, що такі періодичні записи були й в 1988 р., ймовірно в ході апостольської місії св. Кирила й Мефодія в тогочасній Панонській Русі (перед нападом мадярів 904 р.), наші предки в обрядових співах усамостворилися від язичницьких впливів, прибиравши часом сутяголюбний характер загальної народної пісенної культури, з виразними індивідуальними рисами традиційного "парестеного", хорowego співу. Проте, твердить автор, "Обрядова спадщина по Візантії лягла в основу нашого богослужбового культу і залишилася у практичному житті по сьогодні, в ній же пісенний порядок і під чиме пісенні літургійні назвами, що їх іхадіали творили пісенних форм та збірників богослужбових відправ, як от: Ірмологій, Октоїх, Мінея, Тріпід, Акафісти, Парастасій (а. т. н. "М. Федорів відзначає чимало місць розвитку християнства в Україні, наочний п'ять теорій його походження, б. основно розглянув діяльність церковного співу в нашій богослужбовій традиції.

Після головної, історичної частини його праці, забезпеченої зразками музичної нотатії з різних періодів, уводять автор читачів у структуру музичних форм богослужбових співів, обговорюючи в деталях такі традиції в церковному лексиконі поняття, як тропарі, кандаки, стихіри, прокляти, кончати тощо. І в цій частині позначено турбота авторів — зберегти історичну стійкість нашої церковної спадщини й передати народова в доступній мові основні обрядово-співоточні практики для її вселюдного поширення в поспівоточній домі оновленою християнства в незалежній Україні.

На нашу думку, праця М. Федорів належить до тих, що мають першорядний характер і суттєво впливають на розвиток української музичної культури. У той же час, у нашій науковій частині його великої унікальної студії нашої церковно-пісенної спадщини, включно з історично-описовим, теоретичним та ілюстративним матеріалом, автор покористувався багатоманітним літературою даного предмету, від досліджень на цю тему Іоаннеса Де Кастро до змістовних інсертів М. Гринченка, Б. Кудрика, О. Кошиця, П. Маценка, Ф. Степана, М. Антоновича та інших.

Проф. М. Федорів

які збереглися з XVI ст. до наших часів. Відомі перемиський ірмологій з 1591 року і супрасльський (з білоруських теренів), з 1601 та 1652 років.

Історію церковного співу в Україні вивчав проф. М. Федорів з історії церковної музики взагалі, що з дохристиянської доби, поперез такі ранні стадії в першій християнській культурі, як сингагогальні наспіви, греко-візантійські, сирійські й аж до розвинуті візантійські школи церковно-обрядового співу. Приймаючи християнство ще задовго до офіційного хрещення Русі-України в 988 р., ймовірно в ході апостольської місії св. Кирила й Мефодія в тогочасній Панонській Русі (перед нападом мадярів 904 р.), наші предки в обрядових співах усамостворилися від язичницьких впливів, прибиравши часом сутяголюбний характер загальної народної пісенної культури, з виразними індивідуальними рисами традиційного "парестеного", хорowego співу. Проте, твердить автор, "Обрядова спадщина по Візантії лягла в основу нашого богослужбового культу і залишилася у практичному житті по сьогодні, в ній же пісенний порядок і під чиме пісенні літургійні назвами, що їх іхадіали творили пісенних форм та збірників богослужбових відправ, як от: Ірмологій, Октоїх, Мінея, Тріпід, Акафісти, Парастасій (а. т. н. "М. Федорів відзначає чимало місць розвитку християнства в Україні, наочний п'ять теорій його походження, б. основно розглянув діяльність церковного співу в нашій богослужбовій традиції.

Після головної, історичної частини його праці, забезпеченої зразками музичної нотатії з різних періодів, уводять автор читачів у структуру музичних форм богослужбових співів, обговорюючи в деталях такі традиції в церковному лексиконі поняття, як тропарі, кандаки, стихіри, прокляти, кончати тощо. І в цій частині позначено турбота авторів — зберегти історичну стійкість нашої церковної спадщини й передати народова в доступній мові основні обрядово-співоточні практики для її вселюдного поширення в поспівоточній домі оновленою християнства в незалежній Україні.

На нашу думку, праця М. Федорів належить до тих, що мають першорядний характер і суттєво впливають на розвиток української музичної культури. У той же час, у нашій науковій частині його великої унікальної студії нашої церковно-пісенної спадщини, включно з історично-описовим, теоретичним та ілюстративним матеріалом, автор покористувався багатоманітним літературою даного предмету, від досліджень на цю тему Іоаннеса Де Кастро до змістовних інсертів М. Гринченка, Б. Кудрика, О. Кошиця, П. Маценка, Ф. Степана, М. Антоновича та інших.

Яр Славутин

ДВА ХИБНІ РЯДКИ В ЧУДОВОМУ ВІРШІ

(До 100-річчя з дня народження Максима Рильського)

Деякі підстави щодо цього є. Адже поет підкаже читачеві, що "нас тільки щорог зліпило з землі", любов, її глуні виліпило глечка, якого ще не випало в печі. Якщо "вчора" віднести до часу Української Революції 1917-1920 років, коли Центральна Рада проголосила самостійність, тоді це ще можна умовно прийняти. Але вислів "Не підіймай стага на моря" безперечно антиісторичний, у своїй основі фальшивий. М. Рильський, влітаючи до історіофілічних міркувань, унітих крилу української нації.

Можна повторити запитання — чому так сталося? Знаючи Максима Рильського особисто, люблячи що дуже розуму й гуману людину, найбільшого українського поета XX ст. (мамо хто сумнівається в цьому), знаходячи пояснення в успадкованому несвідомому малоросійстві, тодішню у його відлучі, що дуже закоренилося від серед української дорослої інтелігенції. Нас часто похвали царські загарики, що українці ніколи не мали своєї держави, отже, "ніколи не були собою". Щоправда, ми успадкували сильну етнічну свідомість з XIX ст., свідомість, яка міцно тримала нашу людину при стійкому українстві.

Однак національний прозя показував себе лише в окремих одиницях як прийнятих серед окремих груп, що формували нову українську націю після занепаду старої наприкінці XVIII століття. І. Котляревський та П. Гулак-Артемовський не бралися до цього. Пам'ятаймо, що це було після підступного розгрому Запорозької Січі 1775 року, після скасування автономії України, переназваної на Малоросію, коли всі українські землі були вже закріпачені більшою чи меншою мірою. Оцей дошевченківський час, отих кілька десятиріч до появи Т. Квітки-Основ'яненка, Миколи Гоголя, Михайла Максимовича та "будителів" типу Маріяна Шахевича, моголіно плитою тяжів над нашою породженою елітою. З'явився, на щастя, Т. Шевченко, а потім І. Франко, Михайло Драгоманов, М. Грушевський, Леся Українка та інші, що різбило вже контури нової нації.

Але ще жили культури, виховані люди, добрі етнічні українці, для яких поняття національного болю не зовсім яс-

рідна мова була тільки додатком до російської (на Наддніпрянщині), до польської (в Галичині), до німецької чи навіть румунської (на Буковині).

Саме в такому складному комплексі народився і провів своє дитинство та юність М. Рильський. Повернувшись із польського культурного оточення до українства, батько Талей помер, коли майбутньому поетові було всього сім років. Рідну мову засвоював Максим від матері, може й від старших братів, а найбільше від селянського оточення Романівщини. І підпитування відбувалося у молвоті молодого гімназиста тоді, коли він жив на квартирі Миколи Лисенка в Києві. Безперечно, він знав її добре. Однак української школи, українського виховання не було. Серед поетового оточення панувала двомовність, із перевагою російської. Зауверний у класичну філологію, юний Максим став поза будь-яким революційним рухом. Свої національні елементи дещо жерів. Молодий поет був тоді, справді, "чернець без божества і жерць без молитов", як він себе окреслив пізніше. Не спускаймо з ока й того, що його однодумці в літературі — Микола Зеров і Павло Филипович — починали писати вірші російською мовою. Із переживання Українська Революція 1917-21 років (щоправда, М. Зеров віршував по-українському ще під час Першої світової війни).

У зв'язі з цим міркуваннями хочу звернути увагу на те, що в день закінчення гімназії двадцятирічний М. Рильський зфотографувався і на світліні власноручною написав не українською, а російською мовою таке:

"Изображенный на этой карточке — гимназист Фадеевич Рильский, окончивший 1 мая 1915 г. гимназию. О, на содвѣтствіи среднему образованию в г. Киевѣ (бывш. В. П. Наумкина)".

Думаю, що такою мовою М. Рильський не написав би 1927 р. під своїм зображенням, але 1915 р. двадцятирічний поет, хоч уже й автор української збірки "На білому острові" (1910), багатьох нових віршів, які небагато увійшли до книжки "Під осіннім зорем" (1918), оптимістично поглядав наведений нині наліс, навіть не подумавши, як він себе призначив в очак національно свідомих сучасників. Додаймо, що це була світлина до урочистої нагоди — закінчення середньої школи академічного типу. Слнним виправданням щодо мови напису може бути кібісто те, що фотокартка й наліс призна-

(Закінчення на стор. 3)

